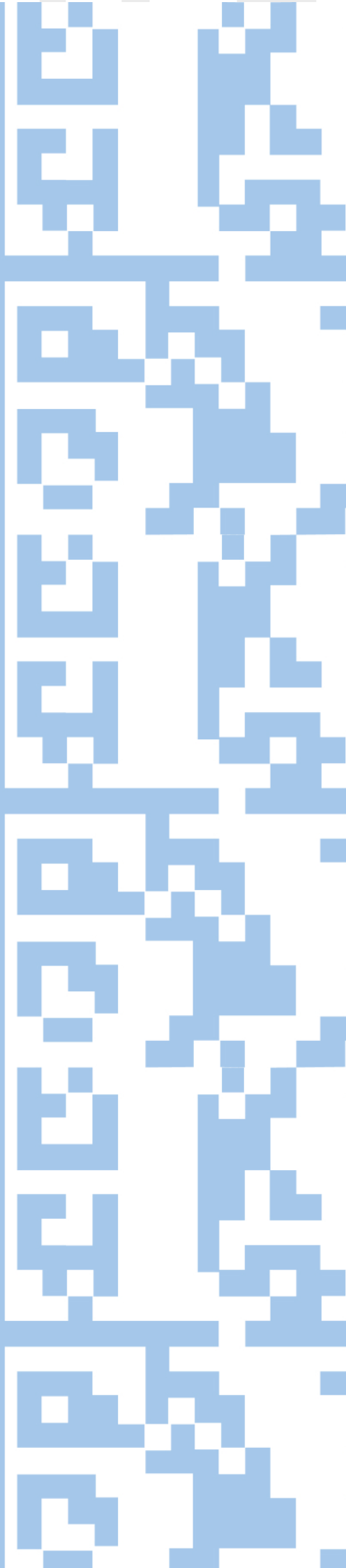

Моніторинг

16 -20 травня

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення механізму протидії рейдерству» (законопроект № 3774 від 02.07.2020р.)

НОВАЦІЇ 3774 (частина перша)

1   Визначається алгоритм дій державного реєстратора у разі виявлення ним факту використання його ідентифікаторів доступу до ДРП або ЄДР іншими особами (наприклад у разі постійних, але безуспішних, кібератак, які наші реєстри зазнають з 24 лютого).

У разі такого виявлення реєстратор зобов'язаний невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня, повідомити Мін'юсту про зазначений факт, а також про усі відомі йому рішення (дії) у відповідному державному реєстрі, прийняті (виконані) з неправомірним використанням таких ідентифікаторів.

2 Запроваджується присічний строк на звернення із скаргою (так, нарешті, вирішується проблема скарг на реєстраційні дії з моменту вчинення яких минуло декілька років).

Рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора можуть бути оскаржені до МЮ, якщо з моменту прийняття відповідного рішення, здійснення дії чи бездіяльності їх вчинення НЕ минуло **1** рік, а рішення, дії або бездіяльність територіальних органів Мін'юсту – **6** місяців з дня прийняття відповідного рішення, здійснення дії чи бездіяльності.

Наразі з огляду на відсутність відповідного обмеження Мін'юст розглядає скарги на рішення, з моменту прийняття яких минуло багато років, що, звісно, не сприяє стабільності цивільного обороту!!!

3 Якщо з дня прийняття оскаржуваного рішення, здійснення дії або бездіяльності сплинуло більше **2** місяців, а у випадку оскарження рішення територіального органу Мін'юсту – більше **1** місяця, скаржник **!** обов'язково має зазначити у скарзі відомості про дату, коли дізнався про порушення своїх прав.

4 Строк оскарження рішення територіального органу Мін'юсту збільшено з **15** днів до **1** місяця.

Крім того, визначені правила обрахування строків подання скарги.

5 Розширено коло рішень, що прийматимуться за результатами розгляду скарг.

Так, скарга повертатиметься, якщо вона:

- подана особою, яка не має на це повноважень;
- НЕ містить відомостей про прізвище, ім'я, по батькові (найменування) скаржника, його місце проживання (місцезнаходження),

суть (реквізити) оскаржуваного рішення, дій чи бездіяльності, обставини, якими обґрунтовується порушення прав скаржника, дату, коли скаржник дізнався про порушення своїх прав (якщо зазначення такої дати є обов'язковим).

👉 Повернення скарги НЕ позбавляє права на повторне її подання у встановленому порядку.

⚠️ Крім того, ⏳ перебіг строку на оскарження 🛑 **ЗУПИНЯТИМЕТЬСЯ** з дня подання скарги до дня її повернення скаржнику, що важливо для скаржника, який подаватиме скаргу повторно після її повернення та усунення недоліків.

6 Розширено підстави для прийняття рішення для залишення скарги без розгляду, серед яких:

- ✓ закінчення строку подання скарги;
- ✓ наявність рішення з того самого питання про задоволення чи відмову у скарзі;

- ✓ відкрите за заявою скаржника судове провадження, предметом якого є оскарження тих самих рішень, дій або бездіяльності у сфері державної реєстрації прав;

- ✓ подання скарги особою, права якої не порушено або яка не має на це повноважень;

- ✓ заява самого скаржника про залишення скарги без розгляду.

7 МЮ зможе 📁 об'єднувати розгляд декількох скарг, що сприятиме своєчасному, всебічному та об'єктивному встановленню відповідних обставин.

📍 У такому випадку строк розгляду обраховуватиметься з дня надходження першої зі скарг.

8 Законом запроваджено проведення окремих реєстраційних дій в ЄДР без участі державного реєстратора, в автоматичному режимі з використанням 🖥️ Єдиного державного вебпорталу електронних послуг.

Для прикладу, самостійно можна буде провести державну реєстрацію ФОП чи припинення ФОП (крім випадку припинення такої діяльності у зв'язку з її смертю, оголошенням померлою чи визнанням безвісно відсутньою), або зареєструвати змін до відомостей про юридичну особу, що потребує рішення учасників юридичної особи (крім рішень щодо розміру статутного (складеного) капіталу, розміру часток у статутному (складеному) капіталі, складу учасників чи керівника юридичної особи), - за умови одностайного прийняття рішення такими учасниками, що підтверджується їх кваліфікованими електронними підписами.

👉 При цьому законодавець також подбав і 👤 про захист прав суб'єктів такої реєстрації, зауваживши, що реєстраційна дія в ЄДР, проведена в автоматичному режимі, може бути оскаржена до:

- ➡️ суду;
- ➡️ Міністерства юстиції України.

НОВАЦІЇ 3774 (частина друга)

1️⃣ правочини про розірвання договору оренди (суборенди) землі с/г призначення, орендарем (суборендарем) за яким є юридична особа приватного права (крім АТ, повного та командитного товариств), потребуватимуть попередньої 🤝 згоди загальних зборів учасників юридичної особи.

У разі відсутності цієї згоди - правочин нікчемний.

👉 Водночас учасники можуть у статуті встановити, що такий правочин не є значним.

2️⃣ Доволі часто скаржники оспорюють реєстраційні дії в ЄДР з посиланням на те, що не брали участі у зборах або не голосували за зміну керівника, хоча у протоколі загальних зборів, викладена інша інформація (містяться підписи тільки голови та секретаря загальних зборів).

Після прийняття 3774 - обов'язкове 👉 підписання рішення уповноваженого органу управління юридичної особи (крім АТ, громадських формувань та ОСББ) щодо зміни керівника ЮО всіма учасниками ЮО

(у випадках, коли для прийняття такого рішення достатньо голосів не більше 10 осіб), які 👤👤 голосували за таке рішення та кількості голосів яких достатньо для прийняття рішення.

👉 Проте статутом можна передбачити інше правило підписання такого рішення.

3️⃣ У протистоянні рейдерським атакам важливим є оперативність протидії.

👤 Тож законодавець передбачив забезпечення порталом електронних сервісів інформування в режимі реального часу засновників (учасників) юридичних осіб, керівника юридичної особи засобами телекомунікаційного зв'язку (за наявності інформації про здійснення зв'язку з такими особами в ЄДР) про факт:

✓ подання (прийому) документів для проведення реєстраційних дій щодо такої юридичної особи;

✓ проведення реєстраційних дій з повідомленням відповідних актуальних відомостей з ЄДР.

4 Внесені зміни, спрямовані на усунення можливостей «завішування» реєстрів заявами, що заважають проведенню певних реєстраційних дій.

По-перше, виключені положення щодо зупинення розгляду документів, поданих для державної реєстрації в ЄДР та відповідно розширено підстави для відмови у державній реєстрації.

По-друге, визначені підстави, у разі яких заява власника об'єкта нерухомого майна про заборону вчинення реєстраційних дій, НЕ прийматиметься:

✗ не встановлення особи заявника;

✗ не встановлення належності об'єкта нерухомого майна заявнику на праві власності;

✗ не сплив п'ятиденний строк для повторного подання такої заяви.

5 Запроваджено проведення окремих реєстраційних дій в ЄДР без участі державного реєстратора, в автоматичному режимі з використанням Єдиного державного вебпорталу електронних послуг.

👍 Це стосуватиметься державної реєстрації ФОП, змін до відомостей про ФОП, припинення ним підприємницької діяльності, створення юридичної особи на підставі модельного статуту та за перших обставин – змін до відомостей про юридичну особу і рішення про припинення юридичної особи або про скасування рішення про припинення юридичної особи.

! При цьому в режимі реального часу програмним забезпеченням ЄДР буде встановлюватися наявність (відсутність) заборони вчинення реєстраційних дій та/або у разі державної реєстрації ФОП – відсутність у ЄДР відомостей про ФОП.

6 Уточнено перелік документів, що засвідчують повноваження представника для цілей проведення реєстраційних дій, до яких віднесено:

✓ документ, що підтверджує повноваження законного представника особи;

✓ нотаріально посвідчена довіреність;

✓ довіреність, видана відповідно до законодавства іноземної держави;

✓ рішення уповноваженого органу управління юридичної особи про призначення (обрання) керівника (у разі державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в ЄДР, у зв'язку з призначенням (обранням) за умови подання відповідної заяви особисто таким керівником);

✓ довіреність, видана за підписом керівника політичної партії, керівника її структурного утворення чи іншої особи, уповноваженої діяти від

імені політичної партії, її структурного утворення та засвідчена печаткою політичної партії, її структурного утворення (у разі проведення реєстраційних дій щодо політичної партії, структурного утворення політичної партії).

7 Оновлено перелік підстав, за яких наявність зареєстрованого обтяження речових прав на нерухоме майно НЕ буде підставою для відмови у державній реєстрації.

Перш за все, у цьому питанні враховані особливості обтяжень, що були запроваджені у зв'язку з відкриттям ринку землі.

Для прикладу, якщо обтяженням є переважне право купівлі земельної ділянки с/г, то допускається державна реєстрація прав на неї, крім державної реєстрації права власності у результаті внесення її до статутного (складеного) капіталу юридичної особи або державної реєстрації іпотеки земельної ділянки с/г призначення.

Останнє обмеження не буде діяти за наявності згоди суб'єкта переважного права купівлі земельної ділянки с/г призначення.

8 Уточнено положення щодо усунення технічних помилок, допущених під час внесення до ДРРП відомостей про речові права, обтяження речових прав.

9 Встановлений обов'язок органів державної влади, підприємства, установи та організації безоплатно надавати запитувану державним реєстратором інформацію в паперовій і (за можливості) в електронній формі не пізніше трьох робочих днів.

10 Унормовано оновлення характеристики об'єкта нерухомого майна, розташованого на земельній ділянці (склад, фактична площа, об'єм, технічний стан), під час проведення реєстраційних дій чи отримання інформації з ДРРП в режимі реального часу в порядку інформаційної взаємодії з Єдиною державною електронною системою у сфері будівництва (у разі наявності у Єдиній державній електронній системі у сфері будівництва відомостей про такий об'єкт).

11 Уточнені умови відкриття розділу ДРРП щодо земельної ділянки та щодо новоствореного об'єкта нерухомого майна, розташованого на земельній ділянці.

Посилання на документ:

http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69335

Прийнято Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів

**та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану»
(законопроект № 7360 від 10.05.2022р.)**

Одна зі змін, передбачає, що платники податків, які мають можливість своєчасно виконувати податкові обов'язки щодо дотримання термінів сплати податків та зборів, подання звітності, реєстрації у відповідних реєстрах податкових накладних, розрахунків коригування, звільняються від відповідальності за несвоєчасне виконання таких обов'язків, граничний термін виконання яких припадає на період починаючи з 24 лютого 2022 р. до дня набрання чинності Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану» за умови реєстрації такими платниками податкових накладних та розрахунків коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних до 15 липня 2022 р., подання податкової звітності до 20 липня 2022 р. та сплати податків та зборів у строк не пізніше 31 липня 2022 р.

Крім того, планується відновити камеральні та документальні перевірки.

Посилання на документ:

http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=74198

Зареєстровано проект Закону України «Про внесення зміни до Цивільного кодексу України щодо захисту майна громадян в умовах воєнного або надзвичайного стану» від 16.05.2022 р. № 7377

У законопроекті пропонується ч. 2 ст. 353 Цивільного кодексу України доповнити новим положенням, за яким:

«Примусовому відчуженню не підлягають житлові приміщення в межах санітарної норми з розрахунку 21 квадратного метра загальної площі на кожного зареєстрованого, або проживаючого за відповідною адресою та додатково 10 квадратних метрів на сім'ю, транспортні засоби з розрахунку одного транспортного засобу на громадянина (або сім'ю), або транспортних засобів, які використовуються для здійснення офіційно оформленої підприємницької діяльності, або які використовуються для перевезення гуманітарної допомоги (ці обмеження не стосуються випадків, коли зафіксовано і доведено, що власник/водій здійснював керування транспортним засобом у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння)».

Посилання на законопроект: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39600>

Зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» щодо звільнення від відповідальності за порушення строків оприлюднення фінансової звітності у період дії воєнного стану або стану війни» від 16.05.2022 р. № 7378

Законопроектом пропонується внести зміни до Закону України “Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни”, якими передбачено:

оприлюднення річної фінансової звітності та річної консолідованої фінансової звітності разом з відповідними аудиторськими звітами, звітом про управління, консолідованим звітом про управління, звітом про платежі на користь держави та консолідованим звітом про платежі на користь держави здійснюється протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період неоприлюднення фінансової звітності;

у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його припинення чи скасування звільнити юридичних осіб від відповідальності за порушення вимог Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” щодо своєчасності та повноти оприлюднення фінансової звітності у повному обсязі на вебсторінці або вебсайті юридичної особи разом з відповідними аудиторськими звітами.

Посиланням на законопроект: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39622>

Зареєстровано проект Закону України «Про відшкодування шкоди завданої потерпілому внаслідок збройної агресії Російської Федерації» від 17.05.2022 р. № 7385

У законопроекті пропонується встановити, що потерпілий внаслідок збройної агресії Російської Федерації - фізична особа, якій збройною агресією Російської Федерації завдано моральної, фізичної та/або майнової шкоди; юридична особа приватного права, фізична особа – підприємець, яким збройною агресією Російської Федерації завдано майнової шкоди.

Передбачено, що майнова шкода - (збитки) втрати, яких особа зазнала у зв'язку зі знищенням або пошкодженням майна, а також витрати, які особа зробила або мусить зробити для відновлення свого порушеного права (реальні, або прямі збитки) та доходи, які особа могла б реально

одержати за звичайних обставин, якби її право не було порушене (упущена вигода, або непрямі збитки).

Основними джерелами забезпечення відшкодування шкоди у проекті визначено:

- кошти та інше майно держави-агресора та її резидентів, інших осіб, протиправні дії яких призвели до збройної агресії проти України;

- внески юридичних та фізичних осіб; - цільові гранти, надані іншими державами, міжнародними організаціями, фондами, що здійснюють розподіл та надання таких грантів;

- кошти та майно у формі благодійної, гуманітарної та технічної допомоги, у тому числі переданих від іноземних держав, міждержавних, міжурядових та міжнародних організацій; - інші джерела фінансування, не заборонені законодавством.

Посиланням на законопроект:

<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39602>

Зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 17.05.2022 р. № 7386

Згідно з пояснювальною запискою, законопроект спрямований на:

- впровадження міжнародних стандартів оцінки в національну практику оцінки майна та визнання іноземних кваліфікаційних свідоцтв оцінювача на території України;

- врегулювання так званої «фракційної оцінки»;

- врегулювання розбіжностей, пов'язаних із оцінкою майна, що існують в законодавстві з питань судової експертизи та в законодавстві з оцінки майна;

- «перезавантаження» професійної підготовки оцінювачів та вдосконалення контролю за їх професійною діяльністю;

- впровадження декларативного принципу здійснення господарської діяльності – спрощення доступу до здійснення оціночної діяльності;

- посилення громадського регулювання оцінки майна;

- впровадження електронної форми звіту;

- запровадження цифровізованого сучасного обліку та реєстрації оцінювачів та звітів з оцінки, а також рецензій.

Посилання на законопроект:

<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39609>

Зареєстровано проект Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» від 18.05.2022 р. № 7389

Передбачає продовження строку дії воєнного стану в Україні з 25 травня 2022 року строком на 90 днів (до 23.08.2022 року).

Посилання на законопроект: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39638>

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Затверджено Постанову Правління Національного банку України «Про внесення змін до Положення про порядок подання відомостей про структуру власності банку» від 16 травня 2022 року №98

Національний банк з метою створення передумов для впровадження безпаперових технологій у фінансовому секторі та повноцінного переходу на електронний документообіг оновив Положення про порядок подання відомостей про структуру власності банку (Положення № 328).

Так, банку, власникам істотної участі в банку, ключовим учасникам в структурі власності банку дозволено подавати до Національного банку документи, передбачені Положенням № 328, як в паперовій, так і в електронній формі. Зокрема, це стосується документів про структуру власності банку, договору купівлі-продажу або іншого правочину, унаслідок виконання якого відбулися зміни в складі власників істотної участі або 10 найбільших остаточних ключових учасників банку.

Відтепер у разі подання до Національного банку України відповідних документів у електронній формі надання їх в паперовій формі не вимагатиметься.

Відповідні зміни затверджені постановою Правління Національного банку України від 16 травня 2022 року № 98 "Про внесення змін до Положення про порядок подання відомостей про структуру власності банку". Постанова набирає чинності з 19 травня 2022 року.

Посилання на Постанову:

https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_16052022_98

Посилання на новину: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/onovleno-polojennya-pro-poryadok-podannya-vidomostey-pro-strukturu-vlasnosti-banku>

Затверджено Постанову Правління Національного банку України «Про затвердження Змін до Порядку відкриття і закриття рахунків виборчих фондів та фондів всеукраїнського референдуму» від 16 травня 2022 року №99

Дана Постанова розроблена на виконання Закону України “Про платіжні послуги” та з метою вдосконалення порядку відкриття банками рахунків виборчим фондам та фондам всеукраїнського референдуму.

Вказаним законом, зокрема, змінено підходи до правового регулювання платіжного ринку, розширено коло надавачів платіжних послуг та упорядковано їх діяльність на платіжному ринку. А також –

встановлено правила надання таких послуг та вимоги до їхніх надавачів, посилено захист прав споживачів цих послуг, підвищено безпеку та ефективність надання платіжних послуг.

Посилання на Постанову:

https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_16052022_99

Затверджено Постанову Правління Національного банку України «Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18» від 19 травня 2022 року № 101

Внесено до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18 “Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану” (зі змінами) такі зміни:

1) пункт 5 доповнити новим підпунктом такого змісту:

“б) державних органів, уповноважених згідно із законодавством України здійснювати оперативно-розшукову діяльність або досудове розслідування.”;

2) підпункт 15 пункту 14 викласти в такій редакції:

“15) переказу Фондом гарантування вкладів фізичних осіб коштів з метою забезпечення виконання ним функцій, визначених законодавством України;”.

Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

Посилання на Постанову:

https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_19052022_101

Затверджено Постанову Правління Національного банку України «Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18» від 20 травня 2022 року №102

Національний банк України з 21 травня 2022 року скасовує обмеження на встановлення курсу, за яким уповноважені установи можуть продавати готівкову іноземну валюту клієнтам. Раніше відповідний курс не мав відхилятися від офіційного більш ніж на 10%.

Також скасовано аналогічні обмеження на встановлення курсу, за яким банки списують з рахунків клієнтів кошти в гривні, якщо клієнти розраховуються гривневими картками за кордоном.

"Зняття обмежень на встановлення курсів, за якими банки продають валюту населенню, поліпшить умови роботи легальних суб'єктів ринку. Це

сприятиме посиленню конкуренції, підвищенню ліквідності легального сегмента та зменшенню обсягу нелегальних операцій. Усе це зробить валютний ринок стійкішим та сприятиме зниженню амплітуди курсових коливань у його готівковому сегменті", – зазначив заступник Голови НБУ Юрій Гелетій.

Крім того, Національний банк тимчасово зменшив щомісячний ліміт на зняття за кордоном готівки з гривневих рахунків, відкритих в українських банках, до 50 тис. грн в еквіваленті (зі 100 тис. грн, як було досі). Це дасть змогу знизити ризики непродуктивного відпливу капіталу, зменшити можливості для спекуляцій та обходу валютних обмежень, а отже, – захистити міжнародні резерви України.

Громадяни і надалі матимуть змогу знімати за кордоном готівку з валютних рахунків, відкритих в українських банках, у межах щоденного ліміту в 100 тис. грн. Зміни також не стосуються використання платіжних карток за кордоном для розрахунків із метою оплати вартості товарів, робіт та послуг – більшість з них можна й надалі здійснювати без обмежень. Отже, попри зменшення ліміту на зняття готівки з гривневих рахунків за кордоном, громадяни й надалі матимуть змогу задовольняти всі свої нагальні потреби.

Національний банк також заборонив банкам проводити операції, що порушують запроваджені центробанком обмеження або сприяють чи можуть сприяти їх уникненню. Крім того, банкам тимчасово заборонено:

- переказувати кошти з метою надання кредитів нерезидентам (крім фінансових установ);
- надавати кредити юридичним особам у національній валюті для погашення кредитів в іноземній валюті;
- змінювати валюту виконання кредитних договорів, укладених з юридичними особами (крім банків), з іноземної валюти на гривню.

Відповідні зміни також покликані обмежити можливості для непродуктивного відтоку капіталу та зберегти золотовалютні резерви на достатніх рівнях.

Наведені зміни внесені постановою Правління Національного банку України від 20 травня 2022 року № 102 "Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18". Документ набирає чинності з 21 травня 2022 року.

Посилання на Постанову:

https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_20052022_102

Посилання на новину: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-polipshiv-umovi-roboti-gotivkovogo-valyutnogo-rinku-ta-zmenshiv-limit-na-znyattya-gotivkovoyi-grivni-za-kordonom>

ОТРИМАНІ РОЗ'ЯСНЕННЯ ВІД НБУ ТА ІНШИХ ОРГАНІВ

Про перешкоди щодо кредитування під час війни та пропозиції стосовно можливих шляхів їх подолання

1. Щодо розділу III. Інструменти підтримки кредитування

Стосовно отримання банками фондування (з боку держави, міжнародних фінансових інститутів, з інших джерел) як інструменту підтримки кредитування.

Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України Національний банк діє лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Виключний перелік функцій, які має право здійснювати Національний банк визначений статтями 6, 7 Закону України “Про Національний банк України” (далі – Закон про Національний банк). Так, згідно з пунктами 3 та 4 статті 7 Закону про Національний банк Національний банк виступає кредитором останньої інстанції для банків та встановлює для банків правила проведення банківських операцій.

В умовах військової агресії російської федерації проти України пріоритетом для Національного банку є підтримка стабільності банківської системи шляхом мінімізації негативного впливу наслідків військової агресії. З цією метою Національний банк ухвалив деякі послаблення та заходи із підтримки банків, спрямовані на дотримання стабільності банківської системи на час дії в Україні воєнного стану.

Так, Національний банк прийняв постанову від 24.02.2022 № 18 “Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану” (зі змінами), якою, зокрема, передбачено, що Національний банк без обмежень здійснює підкріплення банків готівкою, а також з огляду на виклики війни запровадив додатковий інструмент із підтримки ліквідності банків – рефінансування терміном до одного року з можливістю пролонгації ще на один рік. Зазначене рефінансування банки можуть отримати відповідно до умов, визначених у постанові Правління Національного банку України від 24.02.2022 № 22 “Про особливості підтримання ліквідності банків у період дії воєнного стану” (зі змінами).

Зокрема, завдяки своєчасній підтримці Національного банку ліквідність банківської системи України з початку війни зросла більше ніж на 60 млрд грн та наразі перебуває на досить високому рівні, що суттєво перевищує 200 млрд грн (вкладення банків у депозитні сертифікати Національного банку + залишки на коррахунках банків у Національному

банку). Це дає змогу банкам активно підтримувати операції своїх клієнтів у межах наявних коштів та надавати кредитну підтримку, важливу для відновлення економіки.

Якщо в перші дні війни попит банків на підтримку ліквідності був значним, то зараз спостерігається тенденція до дострокового повернення банками залучених кредитів рефінансування. Наразі банки повернули більше половини від обсягу рефінансування, отриманого ними з початку війни.

Ураховуючи це, було прийняте рішення щодо створення відповідних передумов для повернення до поступової нормалізації процесу застосування Національним банком монетарних інструментів, зберігаючи водночас стабільність банківської системи та функціонування фінансової системи на ринкових засадах. Так, з 18.04.2022 Національний банк знизив до одного разу на тиждень частоту проведення тендерів з підтримання ліквідності банків на строк до одного року.

Також Національний банк дещо лібералізував отримання банками кредитів під заставу. З метою розширення можливостей банків з отримання кредитів рефінансування під заставу облігацій внутрішньої державної позики (далі – ОВДП), вартість ОВДП, номінованих у національній та іноземній валютах, розраховуватиметься без понижуючого коригуючого коефіцієнта.

У зв'язку з цим Національний банк прийняв рішення від 19.04.2022 № 190- рш “Про застосування коригуючих коефіцієнтів для облігацій внутрішніх державних позик в умовах запровадження воєнного стану”, що набрало чинності з 04.05.2022, згідно з яким на період дії воєнного стану та протягом шести місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні затверджені такі **розміри коригуючих коефіцієнтів** за видами активів (майна), які Національний банк приймає як забезпечення виконання зобов'язань за операціями з рефінансування:

1) коригуючий коефіцієнт для ОВДП, номінованих у гривні, розрахований із застосуванням стандартного підходу, – 100% від вартості цінного папера, розрахованого відповідно до Порядку оцінки за справедливою вартістю цінних паперів резидентів, що перебувають у власності Національного банку або приймаються ним як забезпечення виконання зобов'язань, схваленого постановою Правління Національного банку України від 26 жовтня 2015 року № 732 (зі змінами) (далі – Порядок);

2) коригуючий коефіцієнт для ОВДП, номінованих в іноземній валюті, розрахований із застосуванням стандартного підходу, – 100% від вартості цінного папера, розрахованого відповідно до Порядку.

Таким чином, зазначені зміни покликані спонукати банки насамперед користуватися кредитами рефінансування, забезпеченими заставою. Це важливо для поступової нормалізації каналів монетарної трансмісії. Бланкове рефінансування матимуть змогу отримати банки, які дійсно цього рефінансування потребують і не мають альтернатив. Передумовою для цього є повне вичерпання можливостей отримання забезпеченого рефінансування та відплив у розмірі від 5% коштів фізичних осіб із 23.02.2022.

Стосовно зниження ризиків неповернення кредитів шляхом отримання державних портфельних гарантій.

Порядок надання державних гарантій регламентовано постановою Кабінету Міністрів України від 27.03.2022 № 374 на підставі Закону України “Про Державний бюджет України на 2022 рік” та не належить до функціональних повноважень Національного банку.

Разом з цим зазначаємо, що наразі діють відповідні програми державної підтримки аграрного сектору на 2022 рік. Так, зокрема Мінагрополітики було ініційовано урядовий документ щодо запровадження механізму надання державних гарантій підприємствам агропромислового сектору економіки, який був односторонньо підтриманий Урядом України, про що було прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 12.03.2022 № 274, якою запроваджено механізм надання пільгових кредитів сільськогосподарським товаровиробникам.

2. Щодо розділу IV. Пріоритетні сектори/сегменти для підтримки

Згідно з нормами статті 5 Закону України “Про банки і банківську діяльність” (далі – Закон про банки) банки мають право самостійно володіти, користуватися та розпоряджатися майном, що перебуває у їхній власності. Національний банк не відповідає за зобов’язаннями банків, а банки не відповідають за зобов’язаннями Національного банку, якщо інше не передбачено законом або договором. Органам державної влади і органам місцевого самоврядування забороняється будь-яким чином впливати на керівництво чи працівників банків у ході виконання ними службових обов’язків або втручатись у діяльність банку, за винятком випадків, передбачених законом. Частиною першою статті 55 Закону про банки встановлено, що відносини банку з клієнтом регулюються законодавством України, нормативно-правовими актами Національного банку та угодами (договорами) між клієнтом та банком.

Варто зауважити, що відповідно до статті 627 Цивільного кодексу України сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору. Водночас звертаємо увагу, що відповідно до частини другої статті 12 Закону України “Про розвиток та державну

підтримку малого і середнього підприємництва в Україні” програми державної підтримки розробляються та впроваджуються спеціально уповноваженим органом у сфері розвитку малого і середнього підприємництва із залученням інших центральних органів виконавчої влади та громадських організацій, що представляють інтереси суб’єктів малого і середнього підприємництва. Державні програми підтримки затверджуються Кабінетом Міністрів України в установленому законом порядку.

З огляду на достатній рівень ліквідності банківської системи України суб’єкти господарської діяльності незалежно від належності до окремих секторів/сегментів економіки для забезпечення фінансування поточної діяльності та розвитку бізнесу можуть звернутися безпосередньо до банків України для отримання кредитів на поповнення свого оборотного капіталу, у тому числі в межах уже укладених договорів.

Щодо реалізації персональних санкцій

Національний банк зазначав у листі від 04.08.2021 № 25-0006/71091 про неодноразове порушення питання щодо необхідності вирішення проблемних питань, що виникають під час реалізації санкцій, надсилав пропозиції щодо їх урегулювання та відповідні обґрунтування до різних державних органів.

Національний банк, крім іншого, звертав увагу державних органів на важливість уніфікації форматів санкційних списків, надання фінансовим установам доступу до уніфікованих та структурованих даних із можливістю подальшої інтеграції для оперативного оброблення санкційних списків та реалізації застосованих персональних санкцій.

Так, з метою вирішення проблемних питань у зазначеній сфері у січні-лютому 2022 року Національний банк брав участь разом з іншими державними органами в обговореннях та розробленні конкретних змін до законодавства України у сфері реалізації санкцій, зокрема під час опрацювання законопроекту “Про засади санкційної політики України”, підготовленого Апаратом РНБО на заміну Закону про санкції. Зазначений законопроект, крім іншого, передбачає уточнення механізму оприлюднення і набрання чинності указами Президента України про введення в дію рішень РНБО щодо застосування, скасування та внесення змін до санкцій та запровадження РНБО офіційного актуального реєстру санкційних осіб.

Слід зауважити, що під час опрацювання законопроекту “Про засади санкційної політики України” обговорювалися, у тому числі питання

необхідності запровадження механізму роботи з публічним інтерфейсом прикладного програмування (API) реєстру санкційних осіб та можливості завантаження інформації з реєстру в структурованих форматах.

На сьогодні вищезазначений законопроект опрацьовано міжвідомчою робочою групою та підготовлено для передання на розгляд Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки.

Після затвердження відповідних змін до профільного закону у сфері реалізації санкцій переглядатиметься та за потреби оновлюватиметься нормативно-правовий акт Національного банку, який встановлює порядок забезпечення реалізації і моніторингу ефективності санкцій [діюча постанова Правління Національного банку України від 01.10.2015 № 654 “Про забезпечення реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)” (зі змінами)].

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ

Набрало чинності Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Щодо окремих питань проведення зборів засновників недержавного пенсійного фонду» від 14.04.2022 р. № 298 (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 02 травня 2022 р. за N 474/37810)

НКЦПФР (Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку) повідомляє, що сьогодні, 13 травня, вступив в дію нормативно-правовий акт щодо окремих питань проведення зборів засновників недержавного пенсійного фонду (НПФ).

Документ зареєстровано в Міністерстві юстиції України 02 травня 2022 р. за N 474/37810

Він складається з оновленого Порядку проведення зборів засновників НПФ шляхом опитування, який визначає:

- вимоги до процедури зборів;
- порядок прийняття рішень шляхом опитування;
- функціонал лічильної комісії;
- особливості складання протоколу зборів.

Крім того, НПА включає Порядок прийняття Комісією рішення за порядком денним зборів засновників НПФ, які не відбулися два рази поспіль через відсутність достатнього числа представників засновників фонду.

Посилання на Рішення: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2022/05/okremi_pytannia_zboriv_zasnovnykiv_npf.pdf

Посилання на новину: <https://www.nssmc.gov.ua/vstupyv-v-diiu-novyj-mekhanizm-provedennia-zboriv-zasnovnykiv-npf/>

Затверджено Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 08.03.2022 № 144» від 16.05.2022 р. №381

НКЦПФР (Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку) внесла зміни до рішення №144 від 08.03.2022, які дозволяють проводити окремі операції на ринках капіталу під час дії воєнного стану.

Комісія допустила обіг векселів, що авальовані банком.

Також Комісія доповнила перелік областей, в яких дозволяється діяльність венчурних ІСІ (інститутів спільного інвестування) та управителів ФФБ (фондів фінансування будівництва). До списку увійшли:

- Житомирська область;
- Київська область;
- Полтавська область;
- Чернігівська область;
- Черкаська область.

Рішення набирає чинності з моменту його опублікування на офіційному вебсайті регулятора.

Посилання на Рішення:

<https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2022/05/381.pdf>

Посилання на Рішення №144 з урахуванням змін (на 16.05.2022):

https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2022/05/rishennia_144_zi_zimnamy_stanom_na_16_05_2022.pdf

Посилання на новину: <https://www.nssmc.gov.ua/nktspr-rozshyryla-perelik-dozvolenykh-operatsii-z-tsinnymy-paperamu/>

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Затверджено Постанову Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення виплат пенсій, грошової допомоги, виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням та заробітної плати працівникам бюджетних установ протягом дії воєнного стану» від 13.05.2022 № 588

Уряд зупинив на період воєнного стану дію постанови Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2001 р. № 1231 в частині механізму визначення та вимог до банків, через які здійснюються відповідні виплати.

Наразі перелік банків, через які здійснюється виплата пенсій, грошової допомоги, виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням та заробітної плати працівникам бюджетних установ, сформований станом на 24 лютого 2022 р., є актуальним та до нього не вносяться зміни протягом періоду дії воєнного стану.

Посилання на Постанову: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-zdijsnennya-viplat-pensij-groshovoyi-dopomogi-588-130522>